

MUSIC

CENTRE FOR FINE ARTS
BRUSSELS

SOLISTEN MUZIEKKAPEL
KONINGIN ELISABETH ·
SOLISTES DE LA
CHAPELLE MUSICALE
REINE ELISABETH

26 JAN. '20

BOZAR NEXT GENERATION

GROTE ZAAL HENRY LE BŒUF ·
GRANDE SALLE HENRY LE BŒUF

JONATHAN FOURNEL,

PIANO

FRÉDÉRIC CHOPIN
1810-1849

Pianosonate nr. 3 in b · Sonate pour piano n° 3 en si mineur, op. 58 (1844)

- Allegro maestoso
- Scherzo: Molto vivace - Trio
- Largo
- Finale: Presto non tanto

ALBAN BERG
1885-1935

Pianosonate nr. 1 · Sonate pour piano n° 1, op. 1 (1909)

JOHANNES BRAHMS
1833-1897

Variaties en fuga op een thema van G.F. Händel in Bes · Variations et fugue sur un thème de G.F. Händel en si bémol majeur, op. 24 (1861)

12:00

einde van het concert · fin du concert

steun · soutien

Vlaanderen
verbeelding werkt

brussel

FÉDÉRATION
WALLONIE BRUXELLES

samenwerking · collaboration

Gelieve uit respect voor de artiesten en de muziek de stilte te bewaren. Schakel je gsm of elektronisch uurwerk uit en hoest niet onnodig. Het is verboden te fotograferen, te filmen en opnames te maken. Pour les artistes et la musique, merci de respecter le silence. Veuillez à éteindre téléphones portables, montres électroniques et à réprimer les toux. Il est interdit de photographier, filmer et enregistrer.

Jonathan Fournel genoot een zevenjarige opleiding aan het CNSM van Parijs, waar hij in 2014 een masterdiploma behaalde. Momenteel vervolmaakt hij zich bij L. Lortie en A. Kouyoumdjian aan de Muziekkapel Koningin Elisabeth. Fournel sleepte verschillende belangrijke eerste prijzen in de wacht op de Viotti International Music Competition in het Italiaanse Vercelli en de Scottish International Piano Competition in Glasgow. Jonathan is een veelgevraagde gast en treedt op met het Orchestre National de Lorraine, het Zilina Chamber Orchestra, het Jiangsu Symphony Orchestra en het Orchestre Royal de Chambre de Wallonie. Vandaag brengt hij werk van Chopin, Brahms en Berg.

Al we een blik werpen over het oeuvre van Chopin, springt in het oog dat hij vooral voor piano componeerde. Het zijn de preludes, mazurka's, nocturnes en polonaises die het leeuwendeel van zijn oeuvre vormen. Daarnaast componeerde hij drie pianosonates, waarbij het ernaar streeft om dit klassieke genre romantisch te benaderen. Nochtans blijft de sonate vanuit vormelijk oogpunt door de vier delen trouw aan het klassieke genre. Zo is het eerste deel structureel opgesteld als een sonatevorm, en de finale een rondo. Het derde deel is echter geconcipeerd als een romantische nocturne, zoals er Chopin er meerdere heeft geschreven.

Alban Berg schreef slechts één pianosonate. Het is zijn eerste opusnummer, dat werd gepubliceerd in 1911, maar naar alle waarschijnlijkheid componeerde hij ze in 1909. In tegenstelling tot de vierdelige sonate van Chopin, bestaat Bergs *opus 1* slechts uit één deel. Waarschijnlijk was Bergs intentie dat hij ze zou uitbreiden tot drie delen, maar op aanraden van zijn leraar Schönberg beperkte hij ze tot een beweging. De sonate is opgebouwd volgens het klassieke stramien van

een sonatevorm met een expositie, doorwerking en reprise, mits enkele vrijheden. Berg tast de grenzen van het tonale systeem af door het werk te doorspreken met dissonante akkoorden en veel chromatiek. Toch weet hij deze harmonische spanningen te koppelen aan een grote lyrische rijkdom waardoor hij de romantische traditie allesbehalve verloochent.

Met de *Variaties en fuga op een thema van Händel* slaagde Brahms er voor het eerst in een variatiereeks te schrijven die Beethovens 'strikte' variatietechnieken versmelt met de vrijere voorbeelden van Schumann. Wagner zou na een uitvoering enorm onder de indruk geweest zijn en gezegd hebben: 'Je ziet wat je nog steeds met de oude vormen kan bereiken wanneer er eens iemand op de proppen komt die weet hoe hij deze dient te gebruiken.' In zijn Händelvariaties bereikt Brahms in elk geval de perfecte balans tussen de striktheid van de vorm en zijn vrije verbeelding: het thema (of de bas van het thema) blijft doorheen de diverse variaties steeds herkenbaar, terwijl elke variatie een eigen profiel en karakter behoudt.

Jonathan Fournel a suivi une formation de sept ans au CNSM de Paris, où il a obtenu un master en 2014. Il se perfectionne actuellement auprès de L. Lortie et A. Kouyoumdjian, à la Chapelle Musicale Reine Elisabeth. Fournel a remporté le premier prix du Concours international de musique Gian Battista Viotti de la ville italienne de Vercelli et du Concours international de piano d'Écosse à Glasgow. Jonathan est un musicien très prisé qui se produit régulièrement avec l'Orchestre National de Lorraine, l'Orchestre de chambre de Žilina, l'Orchestre symphonique de Jiangsu et l'Orchestre Royal de Chambre de Wallonie. Il interprète aujourd'hui des pièces de Chopin, Brahms et Berg.

Lorsqu'on se penche sur l'œuvre de Chopin, on remarque d'emblée que son répertoire se compose surtout de pièces pour piano. C'est le cas de ses préludes, mazurkas, nocturnes et polonaises qui constituent l'essentiel de son œuvre. Il a aussi composé trois sonates pour piano, abordant ce genre classique selon une approche romantique. D'un point de vue formel surtout, sa sonate reste fidèle aux pièces classiques. Elle comprend en effet quatre mouvements. Le premier a structurellement la forme d'une sonate et le final, celle d'un rondo. Le troisième mouvement rappelle cependant une nocturne romantique, à l'image des nombreux nocturnes écrits par le compositeur.

Alban Berg n'a composé qu'une seule et unique sonate pour piano : la *Sonate op. 1*, publiée en 1991. Le compositeur l'a toutefois vraisemblablement écrite en 1909. Contrairement à la sonate en quatre mouvements de Chopin, l'*Opus 1* de Berg est d'un seul tenant. Il semble que le compositeur avait initialement prévu plusieurs mouvements mais suivant les conseils de son professeur, Schönberg, il conserva la structure à un seul mouvement.

Bien que construite selon le canevas de la sonate classique – exposition, développement et réexposition –, l'œuvre présente toutefois certaines libertés. Berg affleure les limites du système tonal en parsemant sa sonate d'accords dissonants et de nombreux chromatismes. Il réussit toutefois à associer à ces tensions harmoniques une incroyable richesse lyrique, sans sacrifier le moins du monde à la tradition romantique.

Avec ses *Variations et fugue sur un thème de Händel*, Brahms parvint pour la première fois à écrire une série de variations répondant à son idéal de fusion entre les variations « strictes » de Beethoven et celles plus libres de Schumann. Wagner aurait même dit, après avoir entendu l'œuvre : « Voyez ce que les formes anciennes permettent encore d'atteindre, quand on sait comment les utiliser. » Dans cette œuvre, Brahms obtient ainsi un parfait équilibre entre la rigueur de la forme et la liberté d'imagination : le thème (ou la basse du thème) reste toujours reconnaissable à travers les diverses variations, alors que chaque variation possède un profil et caractère particuliers.